

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فصل هشتم

مبانی رفتار گروه
تهیه کننده: سید ناصر حسینی

مفهوم فرد از کتاب مفردات راغب

- راغب اصفهانی (۴۰۲ هـ / ۱۰۱۱ م) اشاره می کند که «تفرد» (انزوا و امری را به تنهایی انجام دادن) منجر به از میان رفتن «انسانیت» می گردد و فضیلت به شمار نمی آید و گفته اند که جز در سه وضعیت، تفرد مکروه است:
- برای سلطان: در زمان تدبیر اندیشی
- برای حکیم: در زمان استنباط حکمت
- برای عابد در زمان مناجات با خداوند متعال

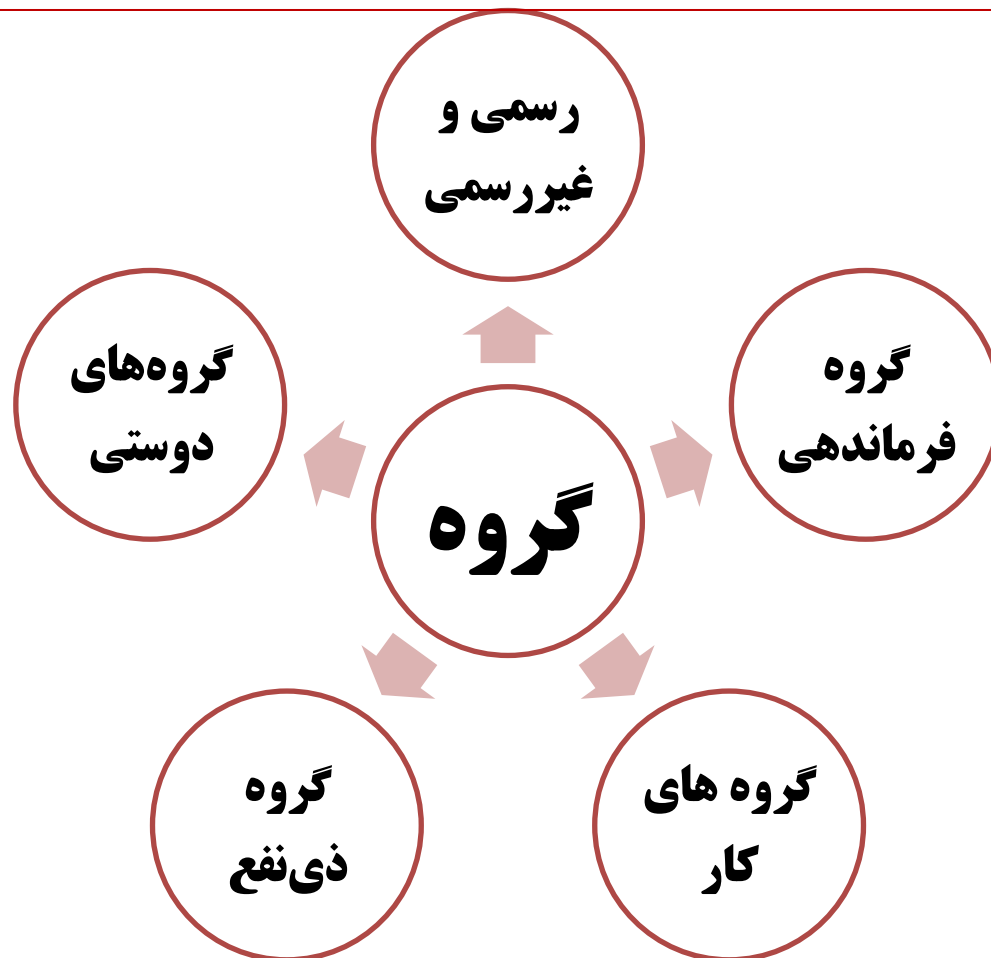
مفهوم گروه اجتماعی

- گروه عبارت است از افرادی که:
 ۱. وجوه اشتراک مهم دارند. (هدف مشترک / دشمن مشترک و ...)
 ۲. فعالیت مشترک دارند. (کنش متقابل)
 ۳. نسبت به هم احساس تعلق خاطر یا احساس « ما » پیدا نموده اند.
 ۴. دارای ساخت و سازماندهی می باشند.
- شکل گیری گروه همانند تشکیل جامعه بر اساس رفع نیاز فطری انسان هاست.

تعریف و انواع گروه

- ▶ دو یا چند نفر که با یکدیگر روابط متقابل دارند؛ گرد هم می آیند تا به هدفهای خاصی دست یابند.
- ▶ گروه بصورت رسمی یا غیررسمی است.

انواع گروه

چرا افراد به گروه می پیوندند؟

امنیت	فرد با پیوستن به گروه از تنهایی نجات پیدا کرده و احساس امنیت می نماید.
پایگاه یا مقام	پیوست به گروه از این نظر اهمیت دارد که عضو گروه به شهرت می رسد.
احساس ارزش شخصی (مناعت)	گروه باعث می شود تا افراد درون یا بیرون گروه دارای ارزش و اعتبار شوند.
وابستگی	پیوستن به گروه و رابطه متقابل با سایر اعضا به فرد آرامش خاطر می دهد.
قدرت	آنچه به تنهایی میسر نگردد، از طریق گروه امکان پذیر می شود.
تأمین هدف	در سایه همفکری و همکاری اعضا گروه اهداف بهتر تأمین می شود.

مفاهیم اصلی گروه

Role	▶ نقش
Norm	▶ هنجارها
Cohesiveness	▶ انسجام
	▶ اندازه یا بزرگی گروه
	▶ ترکیب گروه (متجانس / نامتجانس) از نظر مهارت، فرهنگ و...
	▶ مقام فردی (رتبه، درجه، حیثیت فردی و...)
	(تحقیق ویلیام بایت در یک سالن غذاخوری)

خصوصیات گروه

نقش ها

• هویت نقش، ادراک نقش، انتظارات نقش و تضاد نقش

هنجارها

• مطالعات هاوتورن در سالهای ۱۹۲۴-۱۹۳۲ در کارخانه وسترن الکتریک

هم رنگی با جماعت

مقام یا جایگاه

اندازه گروه

انسجام گروه

گونه شناسی رفتارهای نابهنجار در محل کار

تولید

- ترک کردن زودتر از موقع کار، آهسته کار کردن تعمدی، هدر دادن منابع

اموال

- خرابکاری، دروغ گفتن درباره ساعات کار انجام شده، دزدی از سازمان

سیاسی

- پارتی بازی، بدگویی و شایعه پراکنی، سرزنش کردن همکاران

پرخاشگری شخصی

- آزار جنسی، بددهنی، دزدی از همکاران

رابطه بین انسجام گروه و بهره وری در سازمان

انسجام			
کم	زیاد	زیاد	کم
افزایش متوسط در بهره وری	افزایش زیاد در بهره وری	تطبیق هنجارهای گروه و اهداف سازمانی	
تأثیری در بهره وری ندارد	کاهش در بهره وری		

توصیه هایی برای افزایش انسجام گروه

- ▶ تشکیل گروه های کوچکتر
- ▶ تشویق گروه بمنظور توافق بیشتر نسبت به اهداف گروه
- ▶ اختصاص مدت زمان بیشتر جهت باهم بودن گروه
- ▶ فرایند پذیرش در گروه را مشکل تر کند.
- ▶ تشدید رقابت بین گروهها
- ▶ پاداش را به گروه بدهد نه به اعضا
- ▶ تفکیک گروه از نظر فیزیکی

موانع تصمیم‌گیری گروهی

(۱)

• هم‌رنگ جماعت شدن

(۲)

• بریدن از گروه

• بسیاری از تصمیمات در سازمانها توسط گروهها گرفته می‌شوند.

• مدیران ۴۰ درصد از وقت خود را بمنظور تصمیم‌گیری در جلسات گروهی می‌گذرانند.

تصمیم‌گیری گروهی Groupthink

● محاسن

- اطلاعات کاملتری را ارائه می‌کند
- گزینه‌های بیشتری را ارائه می‌کند
- میزان پذیرش راه حل را افزایش می‌دهد
- مشروعیت را افزایش می‌دهد

تصمیم گیری گروهی GROUPTHINK

⊙ معایب

- وقت گیر است
- تسلط اقلیت
- فشارهایی که باید پذیرفته شود
- ابهام در مسئولیت

اثر بخشی و کارایی تصمیم گیری فردی یا گروهی

مؤثر بودن تصمیم گیری گروهی نسبت به تصمیم گیری فردی به معیارهاییکه شما برای تعریف کارایی انتخاب می کنید بستگی دارد.

نوع تصمیم گیری	معیارها
فردی	سرعت
فردی	مسئولیت
گروهی	میزان خلاقیت
گروهی	میزان پذیرش
گروهی	دقت
۵-۷ نفر	تعداد افراد گروه
	و...

تکنیکهای بهبود تصمیم گیری گروهی

طوفان مغزی: Brainstorming

- برای غلبه بر فشار گروهی
- گروه ۶ تا ۱۲ نفره
- بررسی گزینه های مختلف
- بدون انتقاد از یکدیگر
- شکوفه لوتوس (مرسوم در کشور ژاپن)

تکنیکهای بهبود تصمیم گیری گروهی

گروه اسمی: **Naminal group**

- بحث در طول فرآیند تصمیم گیری ممنوع است.
- حضور اجباری همه اعضای گروه
- هر عضو نظر خود را یادداشت می کند.
- اعلام و ثبت نظرات
- سپس بحث و گفتگو
- رتبه بندی و انتخاب نظرات

تکنیکهای بهبود تصمیم گیری گروهی

Delphi technique

تکنیک دلفی

- مشابه روش قبلی
- وقت گیر و پیچیده تر
- ارائه راه حل از طریق پرسشنامه ها به طور ناشناس
- ثبت نتایج
- دریافت نسخ نتایج
- ارائه راه حل های جدید تا حصول بهترین نتیجه

تکنیکهای بهبود تصمیم گیری گروهی

گردهمایی های الکترونیکی Electronic Meeting

- ۵۰ نفر
- گردهم آیی دور یک میز نعل اسبی دارای ترمینالهای رایانه ای
- رای گیری جمعی بدون مشخص شدن نام رای دهنده
- بسیار سریع

سؤال؟